

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-05-13
Besvaras senast
2022-05-25 kl. 12.00

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:1576 Åtgärder för att möjliggöra tidig upptäckt och behandling av äggstockscancer

Varje år får omkring 700 kvinnor i Sverige diagnosen äggstockscancer och cirka 550 kvinnor dör årligen till följd av cancersjukdomen. Äggstockscancer är den dödligaste gynekologiska cancersjukdomen, och femårsöverlevnaden är omkring 49 procent. Prognosen för överlevnad försämras ju senare sjukdomen upptäcks. Över 75 procent av äggstockscancerpatienterna har fått sin diagnos när canceren är spridd, i många fall till andra organ i stadie III eller IV. Patienter med äggstockscancer har ofta diffusa symtom, vilket också kan fördröja tiden till diagnos. För att upptäcka äggstockscancer genomförs i första hand en gynekologisk undersökning, som sedan kompletteras med en vaginal ultraljudsundersökning av de organ som finns i bäckenet. Därefter kontrolleras sedan en tumörmarkör i blodet som heter CA125, vilket tillsammans med ultraljudsbilden ger en indikation om huruvida den upptäckta förändringen på äggstocken eller i bäckenet kan vara cancer eller godartad. Även skiktröntgen av bäckenet och bukhålan kan användas för att kartlägga en eventuell spridning. Om de genomförda undersökningarna tyder på att det kan vara äggstockscancer genomförs ofta en bukoperation, för att en säker diagnos ska kunna ställas.

Enligt en amerikansk rapport, som presenterats av expertpanelen The U.S. Preventive Task Force (USPSTF), rekommenderas inte screening av äggstockscancer med anledning av de allvarliga risker som det kan medföra. Det handlar om skador på mage, tarmar och urinledare. I vissa fall kan de operationer som krävs även leda till mycket omfattande skador. I rapporten har expertpanelen granskat fördelarna med screening och de skador som medföljer för de kvinnor som inte ligger i riskzonen, vilket innebär kvinnor som inte upplever symtom samt kvinnor som inte har cancer i släkten. Faktum är att majoriteten av de kvinnor som genomgår en operation, vid misstanke om äggstockscancer, visar sig vara friska eller ha godartade äggstocksförändringar. Forskningen inom området går framåt och det finns således goda förutsättningar att hitta nya screeningmetoder som både är mer säkra och betydligt mer effektiva. Genom att utveckla strategier för screening av äggstockscancer kan liv räddas, samtidigt som antalet riskfyllda operationer för kvinnor som inte har cancer minimeras.

Regeringen har aviserat satsningar på pilotprojekt inom precisionsmedicin för bland annat äggstockscancer, vilket kan vara en viktig del i arbetet för en mer precis diagnostik. Samtidigt finns det behov av att stärka kunskaperna om

äggstockscancer, framför allt inom primärvården. Det handlar om att kunna uppmärksamma symtom i ett tidigt skede och vid behov snabbt remittera patienter till specialistvården. Utbildning och forskning är således avgörande faktorer för den fortsatta utvecklingen inom området.

Med anledning av ovanstående vill jag ställa följande fråga till socialminister Lena Hallengren:

Med vilka ytterligare åtgärder avser ministern och regeringen att verka för att äggstockscancer effektivt ska kunna upptäckas och behandlas i ett tidigt skede?

.....

Clara Aranda (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch